

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ।

ਐਨ.ਐਚ. ਭਗਵਤੀ, ਬੀ. ਜਗਨਨਾਥਦਾਸ, ਸਈਦ ਜਾਫਰ

ਇਮਾਮ, ਪੀ ਗੋਵਿੰਦਾ ਮੈਨਨ ਅਤੇ ਜੇ ਐਲ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 132

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਆਰਟੀਕਲ 226—ਪਰਦਾਮ— ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੰਡਮ— ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ- ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਕੀ ਮੰਡਮਸ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ 1950-ਧਾਰਾ 3- ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇ, ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਿਸ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸੰਪਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸੱਚਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਗਠਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ

ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।

ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ (1), ਜੀ. ਕਿਸਤਾਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਕਾਮਰ. ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ (2), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ (3), ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (4), ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 314 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ ਦੇ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਆਨੰਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, (ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਨੇਹਰੀ ਲਾਲ ਛਿੱਬਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ) ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਐਨ ਆਨੰਦ)।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ: ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਗਣਪਤੀ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਐਚ ਚੇਬਰ, ਵਕੀਲ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ: ਮੈਸਰਜ਼ ਏ ਐਨ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਕੇ ਐਲ ਮਹਿਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਫੈਸਲਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਇਮਾਮ, ਜੇ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 35 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੱਛਮੀ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। "ਬਾਕਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਨਮੈਂਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਗਿਣਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ 15 ਅਗਸਤ, 1948 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਇੱਕ ਘਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ

ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਚਲਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਟ ਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਘਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। 5,600 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਉਸ ਪਲਾਟ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੰਦ ਵਰਾਂਡਾ "ਬਾਕਸ-ਟਾਈਪ" ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 15 ਫਰਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਲਾਟੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 35, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸਦੀ ਲਾਟ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਜਗਨ ਨਾਥ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਮਈ 1952 ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। . ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘਰ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: 27 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ, 11 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, s ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1952 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ III ਦਾ 25. ਉਸ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ 27 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵੈਸਟ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਕੀਮਤ ਵਜੋਂ 5,600 ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਘਰ ਉਸ ਨੂੰ 31 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ

ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਗਨ ਨਾਥ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਉਪਾਧੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XXVII) ਦੇ S. 3 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਇਮਾਰਤ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਸ. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ 3. ਉਸ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾ ਮੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ (1), ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਕਿਸਟਾਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ (2) ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ (3), ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (4)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਜਗਨ ਨਾਥ ਵਜੋਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਉਜਾੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਗਨ ਨਾਥ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਗਨ ਨਾਥ ਪੱਛਮੀ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਜਗਨ ਨਾਥ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਨਮੈਂਟ ਨੰਬਰ 35, ਵੈਸਟ ਪਟੇਲ ਨਗਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਐੱਸ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ 3. ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ (ਹਾਲਸਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੀਅਮ 11, ਲਾਰਡ ਸਿਮੰਡਜ਼ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੀ. .84). ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਹਿਜ਼ ਰੰਗੀਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਗਨ ਨਾਥ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਚੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ, ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਫਤਰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਦਫਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ. ਬਨਾਮ ਚੈਸਟਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਫਤਰ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟੇ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੰਗੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਸਹਿਣ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(1) (1954) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ 211

- (2) 1952 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਹੈਦਰਾਬਾਦ 36
- (3) 1955 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੈਪਸੂ 60
- (4) (1955) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 408
- (1) [1954] ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ 211
- (2) 1952 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਹੈਦਰਾਬਾਦ 36
- (3) 1955 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੈਪਸੂ 60
- (4) [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 408
- (1) [1855] 25 ਐਲ.ਜੇ. ਅਤੇ ਬੀ. 61

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।